

Slovo k povzbuzení na neděli 13. července 2025, na **15. neděli v mezidobí – C**
Biblická čtení: Dt 30,10-14; Ž 69; Kol 1,15-20; Lk 10,25-37

Milé sestry, milí bratři,

dovolte tři krátké poznámky k dnešním biblickým čtením...

První bylo ze starozákonní knihy **Deuteronomium**, z Páté knihy Mojžíšovy opakující Zákon obsažený již v Exodu a Levitiku. Nalezení této knihy v jeruzalémském chrámě a její následné předčítání, respektive její sepsání, podnítilo velkou náboženskou obrodu v Izraeli za vlády krále Joziáše koncem 7. století př. Kr. I proto se Deuteronomium stalo součástí Božího slova. Základní pointou dnešního **úryvku** je Mojžíšovo ujištění, že **Boží přikázání** nejsou něčím, co by člověku mělo být vzdálené či cizí. Jsou naopak něčím, co každý člověk má **už předem** nějak ve svých **ústech**, i když třeba ještě nevyslovené, a co uchovává ve svém **srdci**, i když třeba ještě nereflektované: «Vždyť je ti to slovo velmi blízké, je v tvých ústech a v tvém srdci, takže ho můžeš zachovávat» slyšíme.

Klasický výklad tohoto přesvědčení asi známe: Že **biblická morálka** není něčím, co by **nebylo** již někde hluboce **zakořeněno** v lidské přirozenosti. Biblická morálka – zejména pak ta **evangelijní**, očišťující a zdokonalující morálku starozákonní – chce tak jen **odhalit, pojmenovat, očistit a vyzdvihnout** to, co je už součástí **morálky obecné**, všelidské a přirozené, toho, co nazýváme **přirozeným zákonem**.

To je samozřejmě **principiálně pravda**, **jenže** i v biblické morálce, a to i té evangelijní, zdá se, je přeci i **řada věcí**, které můžeme vnímat i jako nějak **dobově podmíněné**. Řada věcí, jejichž **základní mravní apel** platí, ale provedení, podoba, jak jej uskutečnit v konkrétním životě, se mohou lišit.

Je to pak sice interpretačně poněkud „**tenký led**“, ale nemůže tomu tak principiálně nebýt: Vždyť i v případě evangelia jde sice o nejdokonalejší psané **slovo Boží**, ale vždy **ve slově lidském**, a to je vždy nějak poplatné i době svého pronesení. Konečně už i samo evangelium v mnohém relativizuje mojžíšský Zákon.

Přesto však platí, že nemáme a **nemůžeme mít lepší** etický apel než ten biblický, máme-li zejména na mysli ten **evangelijní**. V něm se máme snažit nacházet, jak rezonuje s naším srdcem, jak rozvíjí a umocňuje, radikalizuje (v tom nejlepším slova smyslu), potvrzuje a zušlechťuje naše tušení a přesvědčení, že největší etickou veličinou je **láska**.

Proto je dobré si v evangeliu **číst**, poslouchat slova **Pána Ježíše**, chtít je **uskutečňovat** v životě.

Naplnění opravdových, zejména těch dobově nepodmíněných a bezpodmínečných **Božích přikázání**, jež jsou v pozadí i těch, které se můžeme odvážit interpretovat jako snad nějak dobově podmíněná, nás tak může jen **rozvíjet**, nemůže nám škodit. Může nás zbožšťovat a zbožšťovat i polidšťovat svět. Vztah s Bohem, **poslušnost Božímu hlasu**, snaha jednat a mluvit, žít tak, jak „Bohu na očích vidíme“ člověka může jen **naplnit**. Bohem.

Pokud tedy máme vztah opravdu aspoň nějak více s Bohem, než jen s jeho naší představou...

Ve **druhém čtení** máme před sebou jeden z nejvýraznějších novozákonních **hymnů o Pánu Ježíšovi**. Biblické hymny jsou jedním z výmluvných způsobů **vyznání víry**, kým **Kristus** je. Ten dnešní z Listu Kolosanům je snad **nejkomentovanějším** hymnem ze všech. Sehrál svou roli v **dějínách teologie**: Stal se jedním z argumentů kněze Aria, proč být přesvědčen, že Kristus «dříve zrozený než celé tvorstvo» není zrozený z Otce jako Syn, ale je jen stvořený, byť jako první a největší ze všech andělů. Musel se sejít první koncil v **Nicei** a roku 325 (letos na jaře tomu bylo 1700 let) slavnostně **vyznat**, že Kristus je pravým Božím Synem, opravdu **zrozeným** z Otce přede všemi věky, **stejně podstaty** s ním a že **nebyl čas**, kdy by Syn nebyl.

Hymnus tak vyzpívává **kosmickou roli Syna**, který je alfou i ómegou celého stvořeného bytí, celých dějin. A právě formulace «prvorozený z celého stvoření» je i nejhlubším odůvodněním toho, nač nás již upozornilo dnešní čtení první: Protože Kristus, Syn, Slovo je **počátkem, základem a cílem veškerého bytí** vysloveného Otcem, je člověkovu **tíhnutí k Bohu a lásce** již jakoby **zakódováno** v samotném jeho bytí.

Proto je překrásným úkolem člověka **být v lásce, žít lásku a dávat ji dál**, k lásce vše směřovat a láskou vše naplňovat, a tak se snažit s Boží pomocí **přetvářet** i nepatrnou částčku světa, do níž je vržen...

V úryvku **evangelia** podle Lukášova sepsání máme před sebou známé **podobenství O milosrdném Samaritánovi**. Celá řada jeho **detailů** je vždy hodna naší pozornosti:

Nejprve jasné připomenutí, že láska k Bohu a lidem, má-li být skutečná, musí přinášet své **konkrétní ovoce**. Dále že to byli **kněz a levita**, duchovní profesionálové, kteří se, možná dokonce cestou z chrámu, vyhnuli pobitému a okradenému ubožákovi. Že pomohl právě **Samaritán**, judskými židy, zejména pravověrnými farizeji, pohrdaný příslušník severních neortodoxních kmenů. Nejenže on narozdíl od kněze a levity pomohl akutně, vykonal nezbytné, ale navíc **dotáhl svou pomoc** až do konce, postaral se o ubožáka docela. A navíc nezištně. A tak dále.

To vše jsou důležité podněty. Ale **nejdůležitějším** poselstvím podobenství, které je **odpovědí** na otázku znalce Zákona «a kdo je můj bližní?», je spíše **základní změna uvažování**, ke které Pán Ježíš své posluchače – a tedy i nás – **vybízí**:

Naším úkolem není se ptát, **kdo všechno** je **ještě** náš **«bližní»**, **kam až** musíme ve své dobročinnosti zajít, **co ještě** jsme povinováni učinit, abychom dodrželi Boží přikázání a nepřišli o věčnost. Nýbrž opačně, **naším úkolem** je nejprve **být «bližním»** svým bratrům a sestrám, být jim **blízko**, když anebo dokonce kdykoli **potřebují** naši pomoc. Naším úkolem je **přiblížit se** k nim a jim právě v těchto chvílích, **neminout je**, nejít si dál jen po svém a na sebe, kráčet si životem jen po svých radostech a starostech. **Nemáme se ptát**, kdo je a kdo není naší pomoci **hoden**, ale prostě **pomáhat**, nezištně, neskoupě, účinně, bezpodmínečně, z lásky a s láskou. A ideálně, existencialisticky řečeno, „**jen tak a přirozeně**“.

«Jdi a stejně jednej i ty» končí podobenství...

Milé sestry, milí bratři, jsou to možná opět **zcela známé** věci, až banálně znějící úvahy. Ale i ty si snad stojí za to někdy **připomenout**:

Zaprvé, že **evangelijní morálka** shrnutá v přikázání lásky k Bohu a lidem by nám neměla být cizí. Naopak, měli bychom ji vnímat jako vyjádření, inspirované vyslovením toho, co je již hluboce **zakódováno** v naší přirozenosti. Lásku k Bohu a lidem bychom měli vnímat jako to, pro co jsme zde na světě. To si snad můžeme odnést z dnešního prvního čtení. A být velmi opatrně a jen pokorně, ale někdy v praxi snad i v duchu Häringova „**láska je víc než přikázání**“.

Důvodem a příčinou toho je, že **skrze Krista a pro Krista**, vtělenou **Boží lásku**, **vše bylo stvořeno**. I proto člověk, stvořený k obrazu a podobě Boží, k lásce také tíhne. I to nám snad říká dnešní hymnus z Listu Kolosanům.

Kéž bychom se proto snažili být stále **nablízku svým sestrám a bratrům**, abychom svou konkrétní a nezištnou dobrotou naplnili své životní poslání, abychom se na své životní cestě neminuli s úkolem, pro který na zemi kráčíme. Pokud nám to nejde docela spontánně, **snažme se o to aktivně** vůlí, snahou o lásku. To zase můžeme číst v příkladu milosrdného Samaritána z evangelia. «Jdi a stejně jednej i ty»...